

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สิ่งจูงใจต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรอำเภอ เชียงของ จังหวัด เชียงราย มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและปัจจัยด้านสังคม
2. เพื่อศึกษาสิ่งจูงใจต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา ของเกษตรกรในอำเภอเชียงของ จังหวัด เชียงราย

3. เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอเชียงของ จังหวัด เชียงราย ทั้งหมด 137 คน ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด สูงสุด

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านสังคม

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านสังคม ของเกษตรกรในอำเภอเชียงของ จังหวัด เชียงราย

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่าครึ่งมีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ครอบครัวเกษตรกร ร้อยละ 51.1 มีสมาชิกในครัวเรือน 4-5 คน ต่ำสุด 2 คน สูงสุด 7 คน มีค่าเฉลี่ย 3.83 คน เกษตรกรร้อยละ 51.1 มีสมาชิกในครัวเรือน 2 คน ที่สามารถทำงานได้ ต่ำสุด 1 คน สูงสุด 4 คน มีค่าเฉลี่ย 2.08 คน เกษตรกรร้อยละ 38.7 มีรายได้ในครัวเรือน 50,000-100,000 บาท รายได้ต่ำสุด 24,000 บาท สูงสุด 900,000 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ย 169,956.2 บาท มีพื้นที่ในการปลูกยางพารา 1-10 ไร่ ต่ำสุด 4 ไร่ สูงสุด 85 ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 11.33 ไร่ เกษตรกรร้อยละ 64.3 มีระยะเวลาในการปลูกยาง 4-6 ปี ต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 8 ปี โดยมีระยะเวลาในการปลูกยางเฉลี่ย 3.55 ปี โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 99.1 ยังไม่ได้รับน้ำยาง โดยมีแหล่งเงินทุนในการทำสวนยางส่วนใหญ่ร้อยละ 85.4 กู้ยืมมาจาก ธกส. เกษตรกรร้อยละ 91.0 เคยเข้ารับการอบรมเรื่องยางพารา ร้อยละ 83.5 ไม่มีการแปรรูปน้ำยางเป็นยางแผ่น เกษตรกรจำนวนทั้งหมดไม่มีการแปรรูปจากแผ่นเป็นสินค้าอื่น

แหล่งข้อมูลข่าวสารเรื่องยางพารา พบว่า เกษตรกรมีระดับการได้รับข้อมูลมากที่สุดจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และเจ้าหน้าที่ สกย. มีระดับการได้รับข้อมูลในระดับปานกลางจากเพื่อนบ้าน มีระดับการได้รับข้อมูลระดับน้อย จากหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน และแผ่นพับใบปลิว ส่วนเกษตรกรมีระดับการได้รับข้อมูลน้อยที่สุดจากหนังสือพิมพ์ สถานีวิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต

2. สิ่งจูงใจต่อการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกร

สิ่งจูงใจในการปลูกยางพารา พบว่าสิ่งจูงใจที่ทำให้เกษตรกรตัดสินใจในการปลูกยางพารามากที่สุด คือการ ได้ผลผลิตที่ทำให้ปลูกยางพาราที่มีราคาสูง (คะแนนเฉลี่ย 4.66) เกษตรกรเห็นว่ายางพาราเป็นพืชที่ปลูกง่ายและทนต่อสภาพแวดล้อม (คะแนนเฉลี่ย 4.66) การดูแลรักษายางพาราทำได้ง่ายไม่ยุ่งยาก (คะแนนเฉลี่ย 4.55) ได้รับความสนับสนุนในส่วนของต้นกล้ายางพาราจากหน่วยงานของรัฐ (คะแนนเฉลี่ย 4.40) ยางพาราเป็นพืชที่สามารถให้ ประโยชน์ทั้งเนื้อไม้และน้ำยาง (คะแนนเฉลี่ย 4.47) และการปลูกยางพาราเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น (คะแนนเฉลี่ย 4.63) ส่วนสิ่งจูงใจที่จะทำให้เกษตรกรตัดสินใจปลูกยางน้อย คือ มีตลาดรับซื้อยางพารา (คะแนนเฉลี่ย 2.31) และมีแรงงานในครอบครัวพอเพียง (คะแนนเฉลี่ย 2.48) เมื่อมองในภาพรวมแล้วพบว่าความคิดเห็นต่อสิ่งจูงใจในการตัดสินใจปลูกยางอยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.72)

3. ปัญหา ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

ความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการปลูกยางพารา พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการปลูกยางพาราที่เกษตรกรเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีพื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก (คะแนนเฉลี่ย 3.94) ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการปลูกยางพาราที่เกษตรกรเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ พื้นที่ปลูกยางมีไม่เพียงพอ (คะแนนเฉลี่ย 2.89) ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการปลูกยางพารา (คะแนนเฉลี่ย 3.32) ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการดูแล แรงงานที่ใช้ในสวนยางมี (คะแนนเฉลี่ย 3.35) และ เจ้าหน้าที่ของรัฐขาดการแนะนำช่วยเหลือเกษตรกร (คะแนนเฉลี่ย 3.38) และปัญหาและอุปสรรคในการปลูกยางพาราที่เกษตรกรเห็นว่าอยู่ในระดับน้อยเกษตรกรขาดแคลนแหล่งเงินทุน (คะแนนเฉลี่ย 2.52) โดยภาพรวมแล้วความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการปลูกยางพาราอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 3.15)

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องสิ่งจูงใจในการตัดสินใจปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา อำเภอเขียงของ จังหวัดเขียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิ่งจูงใจต่อการตัดสินใจปลูกยางพารา ศึกษาลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและปัจจัยด้านสังคม และศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านสังคม เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือน 4-5 คน มีสมาชิกในครัวเรือน ที่สามารถทำงานได้ 2 คน มีรายได้เฉลี่ย 169,956.2 บาท มีพื้นที่ในการปลูกยางพารา เฉลี่ย 11.33 ไร่ มีระยะเวลาในการปลูกยางเฉลี่ย 3.55 ปี เกษตรกรเกือบทั้งหมด ยังไม่ได้รับน้ำยาง โดยมีแหล่งเงินทุนในการทำสวนยางส่วนใหญ่จาก ธกส. เกษตรกรส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมเรื่องยางพารา เกษตรกรจำนวนทั้งหมดไม่มีการแปรรูปน้ำยางเป็นยางแผ่น และไม่มีการแปรรูปจากยางพาราเป็นสินค้าอื่น เกษตรกรมีระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องยางพารา มากที่สุดจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และเจ้าหน้าที่ สกย. มีระดับการได้รับข้อมูลในระดับปานกลางจากเพื่อนบ้าน มีระดับการได้รับข้อมูลระดับน้อย จากหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน และแผ่นพับใบปลิว ส่วนเกษตรกรมีระดับการได้รับข้อมูลน้อยที่สุดจากหนังสือพิมพ์ สถานีวิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต

สิ่งจูงใจในการตัดสินใจในการปลูกยางพารา ที่ทำให้เกษตรกรตัดสินใจในการปลูกยางพารา มากที่สุด คือผลผลิตจากยางพารามีราคาสูง สอดคล้องกับ คดีวิช (2548) ที่กล่าวว่า ปัจจัยหลักที่สนับสนุนการแพร่กระจายการปลูกยางพาราของเกษตรกรเป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เช่น การที่ราคาตกต่ำของผลผลิตพืชชนิดอื่น และความคาดหวังว่าจะมีรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นจากราคายางพาราในอนาคต และปัจจัยทางด้านกายภาพ คือ ยางพาราช่วยฟื้นฟูสภาพป่าไม้เสื่อมโทรม ส่วนปัจจัยหลักที่เป็นอุปสรรคต่อการแพร่กระจายการปลูกยางของเกษตรกรเป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ และเกษตรกรมีหนี้สินค้างชำระ และปัจจัยทางด้านคุณลักษณะของยางพารา คือ ให้ผลผลิตช้าต้องรอเวลานานถึง 6 ปี กว่าที่จะเปิดกรีดได้

เกษตรกรเห็นว่ายางพาราเป็นพืชที่ปลูกง่ายและทนต่อสภาพแวดล้อม และการดูแลรักษา ยางพาราทำได้ง่ายไม่ยุ่งยาก เนื่องจากเกษตรกรอาจจะไม่เคยมีประสบการณ์ในการปลูกยางพารา คดีวิช (2548) กล่าวว่า การปลูกยางจำเป็นต้องมีการเลือกพื้นที่ปลูกให้มีความเหมาะสมต่อความต้องการทางด้านกายภาพของยางพารา เพราะจำทำให้สามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตของน้ำยางได้ดีใน

อนาคต การปลูกยางพาราโดยไม่ได้พิจารณาถึงความสำคัญทางด้านพื้นที่ซึ่งจะมีผลต่อต้นยางพารา ซึ่งอาจทำให้การลงทุนสูญเปล่าไม่คุ้มค่ากับการดูแลรักษาและรอคอยเวลาในการเปิดกรีดน้ำยางพารา

เกษตรกรได้รับความสนับสนุนในส่วนของต้นกล้ายางพาราจากหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลที่สนับสนุนให้ปลูกยางพาราทั่วประเทศจึงมีการสนับสนุนต้นกล้ายางพาราแก่เกษตรกร ยางพาราเป็นพืชที่สามารถให้ประโยชน์ทั้งเนื้อไม้และน้ำยาง นอกจากนี้ยางพาราที่นำไปแปรรูปเป็นยางแผ่นดิบเพื่อนำไปใช้ในการผลิตวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ แล้วนั้นเมื่อต้นยางพาราหมดอายุการกรีดยางแล้วยังสามารถนำไปแปรรูปเป็นเฟอร์นิเจอร์ สร้างรายได้เพิ่มแก่เกษตรกร และการปลูกยางพาราเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น เนื่องจากยางพาราเป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง มีพื้นที่ใบมากเมื่อปลูกในลักษณะเป็นสวน จึงมีลักษณะคล้ายกับป่า ช่วยเพิ่มออกซิเจน และดูดซับน้ำฝนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ คติวิษ (2548) กล่าวว่า การปลูกยางพาราในจังหวัดพะเยามีแนวความคิดมาจากโครงการอีสานเขียวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐบาลในปี พ.ศ. 2532 ที่นำต้นยางพารามาปลูกทดแทนไม้ยืนต้นอื่นบนภูเขา ที่ให้ผลตอบแทนแก่ธรรมชาติ ทำให้ฟื้นฟูสภาพป่าไม้และทำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ และเกษตรกรและชาวบ้านยังมีรายได้ที่มั่นคงสม่ำเสมอจากการกรีดยางพาราด้วย จนเมื่อ รัฐบาลประกาศในวันที่ 26 พฤษภาคม ปี พ.ศ. 2546 ให้ทุกจังหวัดภาคเหนือสามารถปลูกยางพาราได้ จำนวน 300,000 ไร่ และมีโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้ให้แก่เกษตรกร

ส่วนสิ่งจูงใจที่จะทำให้เกษตรกรตัดสินใจปลูกยางในระดับน้อย ได้แก่ มีตลาดรับซื้อยางพารา เนื่องจากเกษตรกรทราบอยู่แล้วว่ามีตลาดรองรับผลผลิตอยู่แล้วจึงไม่ให้ความสนใจกับเรื่องตลาดรับซื้อซึ่งผลผลิตยางพาราเป็นที่ต้องการของตลาดมากอยู่แล้ว และมีแรงงานในครอบครัวพอเพียง เนื่องจาก การปลูกยางพารานั้นไม่ต้องใช้คนดูแลมากนัก อาจจะจ้างแรงงานมาดูแลในช่วงแรกของการปลูก เมื่อต้นเจริญเติบโตแล้ว ก็จะใช้แรงงานในการดูแลน้อยลง แต่อาจจะต้องหากันเก็บผลผลิตน้ำยาง

เมื่อมองในภาพรวมแล้วพบว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อสิ่งจูงใจในการตัดสินใจปลูกยางอยู่ในระดับมาก คือเกษตรกรมีความต้องการที่จะปลูกยางพารา เนื่องจากการได้ผลผลิตที่ทำให้ปลูกยางพาราที่มีราคาสูง เกษตรกรเห็นว่ายางพาราเป็นพืชที่ปลูกง่ายและทนต่อสภาพแวดล้อม การดูแลรักษายางพาราทำได้ง่ายไม่ยุ่งยาก ได้รับความสนับสนุนในส่วนของต้นกล้ายางพาราจากหน่วยงานของรัฐ ยางพาราเป็นพืชที่สามารถให้ประโยชน์ทั้งเนื้อไม้และน้ำ และการปลูกยางพาราเป็นการรักษา สภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ นิยม (2541) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการครูส่วนจังหวัด ตำแหน่งครู เขตการศึกษา 9 ผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่า ข้าราชการครูมี ปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน คือ ปัจจัยจูงในด้านความรับผิดชอบ ลักษณะของงาน

ความสำเร็จในการทำงาน การยอมรับนับถือ และความก้าวหน้าในตำแหน่งงานสำหรับปัจเจกชนย่อมมีความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงานและผู้ได้บังคับบัญชา การบังคับบัญชา สภาพแวดล้อมในการทำงานและเงินเดือนสำหรับความพึงพอใจในแต่ละปัจจัยที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานนั้น ผู้ปฏิบัติหน้าที่ครูใหญ่จะแตกต่างกัน

ในด้านปัญหาและอุปสรรคในการปลูกยางพาราของเกษตรกร ได้แก่ มีพื้นที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก ซึ่งโดยปกติยางพาราปลูกมากในภาคใต้ซึ่งมีรสุมตลอดปี จึงมีปริมาณน้ำอย่างมากสามารถรดขางได้ตลอดทั้งปี พื้นที่ปลูกขางมีไม่เพียงพอ เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรมีน้อย อีกทั้งยังใช้ปลูกพืชอื่นๆ เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการปลูกยางพารา ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการดูแล เนื่องจากมีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราน้อย โดยเพิ่งเริ่มมีการส่งเสริมให้ปลูกยางพาราทั่วประเทศ และเจ้าหน้าที่ของรัฐขาดการแนะนำช่วยเหลือเกษตรกร เจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญในการปลูกยางพารามีจำนวนน้อย จึงควรมีการเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมในด้านนี้และฝึกอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนการขาดแคลนแหล่งเงินทุนเกษตรกรเห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากไม่ต้องลงทุนมากนัก โดยได้รับการสนับสนุนด้านกล้ายางพารา ซึ่งอาจจะไม่ต้องลงทุนด้านทุนทรัพย์มากนัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชไมพร (2545) ที่กล่าวว่า ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดใหม่สำหรับเกษตรกรทางภาคเหนือ เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการ ทำสวนขางและยางพาราต้องใช้ระยะเวลายาวนานกว่าจะให้ผลผลิต อีกทั้งราคาขางพารายังมีความอ่อนไหวตามความต้องการของตลาด ดังนั้นรัฐบาลควรสนับสนุนด้านการให้ความรู้ทางวิชาการแก่เกษตรกร ความช่วยเหลือทางด้านเงินทุน และความช่วยเหลือด้านการตลาดให้แก่เกษตรกรอย่างจริงจังเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคงและมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เมื่อโดยภาพรวมแล้วความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการปลูกยางพาราอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. สิ่งจูงใจในการตัดสินใจปลูกยางพารา ของเกษตรกร ในระดับมากที่สุดคือ ผลผลิตจากยางพารามีราคาสูง เป็นพืชที่ปลูกง่ายและทนต่อสภาพแวดล้อม ตลอดจนดูแลบำรุงรักษาไม่ยุ่งยาก และยังได้รับการสนับสนุนกล้ายางพาราจากหน่วยงานของรัฐ เป็นพืชที่ให้ประโยชน์ทั้งเนื้อไม้และน้ำยาง และรักษาสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น ดังนั้น ควรมีการขยายพื้นที่การส่งเสริมการปลูกยางพารา ในพื้นที่ใกล้เคียง และเกษตรกรควรสนใจเรื่องการตลาดยางพาราเพื่อรองรับผลผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

2. จากการศึกษาแสดงถึงปัญหาในการปลูกยางพารามีสภาพพื้นที่การปลูกยางไม่เหมาะสม เนื่องจากสภาพอากาศและสภาพภูมิประเทศ ทำให้เป็นอุปสรรคในการกรีดน้ำยางพารา ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชน ควรทำการวิจัยพันธุ์ยางพาราที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในภาคเหนือ และนำผลการวิจัยไปส่งเสริมให้เกษตรกรต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งต่อไปเกี่ยวกับการปลูกยางพารา ควรศึกษาตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพในการปลูกยางพารา ซึ่งได้แก่ ลักษณะความสมบูรณ์ของต้นยางพารา คุณภาพน้ำยาง ความพึงพอใจในผลผลิตของเกษตรกร
2. ควรมีการศึกษาถึงการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในด้านต่างๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและปลูกยางพารา
3. ควรมีการศึกษาถึงการยอมรับและเทคโนโลยีที่ทันสมัยไปใช้ในการผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิตยางที่มีคุณภาพดีทำให้ได้ราคาสูง